Hälso- och sjukvårdsnämnden
Hälso- och sjukvårdsförvaltningen
Enhet Kirurgi utanför akutsjukhus
Karin Dunér Lindqvist

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2026-04-07

HSN 2026-0294

Avtalsutskottet

Höjd ersättning inom vårdval ortopedi och handkirurgi

Ärendebeskrivning
Ärendet innehåller förslag till höjning av ersättningen inom vårdval ortopedi och handkirurgi i enlighet med uppdrag i Budget 2026 (RS 2025–0026).

Beslutsunderlag
Hälso- och sjukvårdsdirektörens tjänsteutlåtande
Förfrågningsunderlag för vårdval ortopedi och handkirurgi

Förslag till beslut
Avtalsutskottet beslutar följande:

1. Justering av ersättningen i vårdval specialiserad ortopedi och handkirurgi godkänns.

2. Det reviderade förfrågningsunderlaget börjar gälla från och med den 1 maj 2026.

Förvaltningens motivering till förslaget

Bakgrund
Vårdval ortopedi och handkirurgi infördes 2014. År 2015 sänktes ersättningsnivåerna i vårdvalet med fem procent (HSN 2018–1354), därefter har ersättningsnivåerna varit oförändrade. I samband med att vårdvalet reviderades år 2021 infördes krav på ett bredare obligatoriskt uppdrag samt utökade krav på läkarbemanning, vårdhygienisk standard och krav på rapportering till kvalitetsregister i syfte att öka patientsäkerheten och kvaliteten i vården. Kraven medförde att antalet vårdgivare reducerades från cirka 30 till 11, vilket var förväntat. Mot bakgrund av den kraftiga volymökning som hade skett i vårdvalet under de

föregående åren bedömde förvaltningen att det också förelegat viss överetablering i vårdvalet.

Idag finns fem vårdgivare av vilka flera har underleverantörer. Sammanlagt bedrivs vård inom vårdvalet på 16 adresser inom regionen, varav 9 mottagningar befinns i innerstaden, 4 i söderort och 3 i norrort. Förvaltningen bedömer att den geografiska spridningen och tillgängligheten inom vårdvalet är god.

Uppdraget innebär specialiserad ortopedi och handkirurgi till vuxna och barn. Det omfattar utredning, diagnostik, behandling och uppföljning av patienter med ortopediska sjukdomstillstånd inom öppenvård och vid behov slutenvård vilka varken kräver akutsjukhusens resurser eller kan omhändertas av primärvården. Basuppdraget, som är obligatoriskt, omfattar specialiserad ortopedi och ortopedisk dagkirurgi. Till detta finns fyra valbara tilläggsuppdrag:

- Tilläggsuppdrag 1: Fotkirurgi
- Tilläggsuppdrag 2: Specialiserad handkirurgi (omfattar personer från 15 års ålder).
- Tilläggsuppdrag 3: Uppföljning av frakturbehandling på barn
- Tilläggsuppdrag 4: Uppföljning av frakturbehandling på vuxna

Verksamheten bedrivs i första hand som öppenvård, men vårdgivaren ska kunna erbjuda nödvändiga övervakningsresurser om patienten behöver stanna kvar över natten av medicinska skäl.

Mellan 2021–2024 ökade kostnaderna för vårdvalet med 13 procent från 372 till 421 miljoner kronor. Under 2025 minskade kostnaderna till 399 miljoner kronor, vilket sannolikt till stor del beror på lägre produktion som följd av att hälso- och sjukvårdsförvaltningen under 2025 avslutat avtalet med en vårdgivare efter en fördjupad uppföljning (HSN 2024–0532). Kostnadsutfallet var dock fortfarande 7 procent högre 2025 än 2021. Mellan 2021–2024 ökade också andelen vårdbesök inom vårdvalet med drygt 2 procent, medan de minskade under 2025 med 6 procent jämfört med 2024 (motsvarande knappt 12 800 besök), sannolikt som följd av ovannämnda faktorer.

Överväganden

Förvaltningen bedömer att nuvarande ersättningsnivåer inom vårdvalet i viss utsträckning kan behöva ses över för att säkerställa att de fortsatt är ändamålsenliga i förhållande till verksamheternas resursbehov. Mot

bakgrund av förändrade kostnadsförutsättningar över tid finns anledning att pröva om ersättningsnivån även framöver ger goda förutsättningar för vårdgivarna att bedriva verksamhet enligt uppdraget.

I dialoger med befintliga vårdgivare har det även framkommit synpunkter kring ersättningens nivå och hur den förhåller sig till kostnadsutvecklingen, vilket förvaltningen har tagit med i den samlade bedömningen.

Budgetuppdrag 2026 avseende höjning av ersättningsnivåer
Inom ramen för 2026 års budget har hälso- och sjukvårdsnämnden fått i uppdrag att tillföra 100 miljoner kronor för höjning av ersättningsnivåer inom olika vårdval. Förvaltningen bedömer att en höjning av vårdvalets samtliga ersättningar, med undantag för ersättningen för ”distanskontakt, telefon”, med 5 procent, motsvarande 20 miljoner kronor baserat på vårdvalets kostnadsutfall 2025, bör avsättas för att höja ersättningarna inom vårdval ortopedi och handkirurgi.

Revidering av förfrågningsunderlaget 2026
Av omställningsplanen för regionens vård som är upphandlad enligt lagen om valfrihet (LOV) (HSN 2023–0097) föreslås att vårdval ortopedi och handkirurgi ska revideras. Hälso- och sjukvårdsförvaltningen kommer under 2026 fortsätta arbetet med att revidera förfrågningsunderlaget för vårdval ortopedi och handkirurgi i enlighet med omställningsplanen.

Hälso- och sjukvårdsförvaltningen ser fördelar med att höja ersättningen under 2026 i väntan på det reviderade förfrågningsunderlaget, för att därefter i samband med revideringen eventuellt justera ersättningen och särskilt rikta ersättning mot utvalda produkter i vårdvalet. Summan av den höjda ersättningen om 20 miljoner ska dock även efter revideringen förbli oförändrad även om omfördelning sker inom ersättningsmodellen, under förutsättning att uppdraget som helhet är oförändrat.

Ekonomiska konsekvenser
Det föreslagna beslutet om att uppräkna ersättningarna inom vårdval ortopedi och handkirurgi med fem procent bedöms öka de totala kostnaderna för vårdvalet med motsvarande 20 miljoner kronor på årsbasis, givet samma patientunderlag och antal vårdkontakter som år 2025. Kostnadsökningen ryms inom hälso- och sjukvårdsnämndens ekonomiska ram då medel tillskjutits i Budget 2026.

Konsekvenser för patientsäkerhet

Det föreslagna beslutet bedöms bidra till att leverantörerna inom vårdvalet har fortsatt möjlighet att säkerställa patientsäker vård.

Konsekvenser för jämlik och jämställd vård
Det föreslagna beslutet bedöms bidra till att leverantörerna inom vårdvalet har fortsatt möjlighet att säkerställa jämställd och jämlik vård.

Miljökonsekvenser
Det föreslagna beslutet innebär oförändrade konsekvenser för miljön.

Administrativa konsekvenser
Det föreslagna beslutet innebär oförändrade administrativa konsekvenser.

Anders Ahlsson
Hälso- och sjukvårdsdirektör

Eva Bring
Avdelningschef

Beslutet ska skickas till
Akten

Godkänd av Anders Ahlsson, 2026-04-07